

ΤΟ ΜΕΓΑ ΤΕΙΧΟΣ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ.

ΑΠΑΝΤΕΣ σχεδὸν καὶ ἤκούσαμεν καὶ ἀνέγνωμεν περὶ τοῦ μεγάλου Κινικοῦ τεύχους, τοῦ κατασκευασθέντος εἰς προφύλαξιν τῆς αὐτοκρατορίας ἀπὸ τὰς τῶν Ταρτάρων ἐπιδρομᾶς. Σοβαρὰ δὲ τις καὶ προσεκτικὴ ἐξέτασις θέλει μὲν ἐλαττώσειν ὅπως οὖν τὸ μεγαλεῖον καὶ τὸ τεράστιον αὐτοῦ, ἀλλὰ μ' ὅλον τοῦτο θέλει μᾶς δείξει ἔργον καταπληκτικόν, καὶ μᾶς δώσειν ὑψηλὴν τινα ἰδέαν περὶ τῆς φιλοπονίας καὶ τῆς ἐπιμονῆς τῶν Σινῶν.

Ὁ πατὴρ Γερβιλλῶν, εἰς τῶν Λατίνων ἱεραποστόλων, ὅστις ὤδενσε κατὰ τὸ κυριώτερον αὐτοῦ μέρος, καὶ διέβη τὰς πλείστας τῶν σημαντικωτέρων πυλῶν του, καὶ ἶδεν αὐτὸ μᾶλλον παντὸς ἄλλου Εὐρωπαϊοῦ, λέγει τὰ ἑξῆς· 'Τὸ Κινικὸν τεῖχος εἶναι τῶντι ἐν ἀπὸ τὰ ἐκπληκτικώτερα καὶ παραδοξότερα εἰς τὸν κόσμον ἔργα· μ' ὅλον τοῦτο, οὐδεὶς ἐμπορεῖ ν' ἀρνηθῇ ὅτι πολλοὶ ἐκ τῶν περιηγητῶν ὑπερμεγάλυναν αὐτὸ, φαντασθέντες, ἀναμφιβόλως, ὅτι κατ' ὅλην αὐτοῦ τὴν ἑκτασιν εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς τὸ ἶδαν εἰς τὰ σιμῶτατα τοῦ Πεκίνου μέρη, ἢ εἰς τινα τῶν ἀξιολογωτέρων περασμάτων, ὅπου εἶναι τῶντι ὀχυρώτατον καὶ καλόκτιστον, ὡς καὶ ὑψηλότατον καὶ παχύτατον.' Κατὰ τὸν ἀξιόπιστον τοῦτον συγγραφέα, ἐκ τοῦ Ἀνατολικοῦ Ὠκεανοῦ μέχρι τῶν συνόρων τῆς ἐπαρχίας Τσαν-σί, ἢ εἰς 200 λευγῶν διάστημα, εἶναι γενικῶς ἐκτισμένον ἀπὸ πέτραν καὶ πλίνθων, μὲ δυνατοὺς τετραγωνικοὺς πύργους ἀρκετὰ πλησιάζοντας δι' ἀμοιβαίαν ὑπεράσπισιν, καὶ προσέτι μὲ ὀχυρὸν καὶ καλόκτιστον φρούριον εἰς πᾶν λόγον ἀξιον πέραςμα. Πολλαχοῦ τῆς γραμμῆς ταύτης καὶ ἐκτάσεως τοῦ τεύχους εἶναι διπλοῦν καὶ ποτε τριπλοῦν. Ἄλλ' ἀπὸ τὴν εἰσοδὸν τῆς ἐπαρχίας Τσαν-σί μέχρι τῶν δυτικῶν περάτων τὸ τεῖχος δὲν εἶναι εἰμὴ ἀνάχωμά τι, τόσον κατηφανισμένον πολλαχοῦ, ὥστε ὁ ἱεραπόστολος ἠδυνήθη ἐφίππος νὰ περάσῃ καὶ νὰ μεταπεράσῃ αὐτό. Κατὰ τὸ μέρος τοῦτο τοῦ τεύχους ὑπάρχουσι πολυάριθμοι πύργοι, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ὡς ἐπιτοπλεῖστον ἐκ χώματος ἐκτισμένοι.

Πολλαχοῦ τὸ τεῖχος εἶναι ἀναβιβασμένον εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὑψίστων καὶ τραχυτάτων βράχων. Ὁ ἱεραπόστολος, Π. Γερβιλλῶν, λέγει ὅτι παντελῶς δὲν ἐμπορεῖ νὰ ἐννόησῃ τίνι τρόπῳ λίθοι καὶ πλίνθοι ἀνυψώθησαν εἰς τοιοῦτους τόπους, ἢ πῶς οἱ Σῖναι ἠδυνήθησαν νὰ κατασκευάσωσιν εὐμεγέθη φρούρια ἐπὶ μερῶν, ὅπου οἱ τολμηρότατοι τῶν Εὐρωπαϊῶν ἀρχιτεκτόνων δὲν ἤθελον ἐπιχειρήσειν τὸ ἐλάχιστον κτίριον νὰ ἀνεγείρωσι. Τὸ μέγα τεῖχος, τὸ ὅποιον τώρα καὶ εἰς τὸ καλῆτερον αὐτοῦ μέρος ἔχει πάμπολλα ῥήγματα, συνίσταται ἀπὸ δύο τοίχους, πολλοὺς ἐν γένει πόδας ἀπ' ἀλλήλων ἀπέχοντας, ἐκ πλίνθου δὲ καὶ πέτρας κατασκευασμένους, καὶ περὶ τὸν ἕνα ἡμισυν πόδα κατὰ τὸ πάχος· ἐπειδὴ δὲ τὸ μεταξὺ τῶν δύο τοίχων διάστημα εἶναι πλῆρες ἀπὸ χώμα, φαίνονται ὡς εἰς πλινθόκτιστος καὶ λιθόκτιστος· ἕως ἐξ ἡ ἑπτὰ πόδας ἐκ τῆς βάσεως οἱ τοῖχοι οὗτοι εἶναι ἀπὸ μεγάλας τετραγωνικὰς πέτρας

κατεσκευασμένοι, τὸ δὲ λοιπὸν εἶναι πλίνθινον. Ἡ λάσπη, ἐξ ἧς ὠκοδομήθησαν, εἶναι ἀρίστης ποιότητος. Ἐχει δὲ τὸ τεῖχος κατὰ μέσον ὅρον ὡς εἴκοσι ποδῶν ὕψος, ἀλλ' οἱ κατ' αὐτὸ διανεμημένοι πύργοι σπανίως εἶναι τῶν τεσσαράκοντα ποδῶν χαμηλότεροι. Πρὸς τὰ θεμέλια οἱ πύργοι οὗτοι εἶναι ὡς δεκαπέντε τετραγωνικῶν ποδῶν, ἀλλὰ σμικρύνονται βαθμῆδόν ὅσον ἀναβαίνουνσι. Καὶ τὰ τεῖχη καὶ οἱ πύργοι ἔχουν ἐπάλλξεις. Τὸ πλάτος τοῦ τεύχους εἶναι τοσοῦτον, ὥστε ἐξ ἱππεῖς ἱππεύουν ἐπ' αὐτοῦ κατὰ μέτωπον· ὑπάρχουσι δὲ κλίμακες πλίνθιναι καὶ πέτριναι, ὡς καὶ κεκλιμένα ἐπίπεδα, δι' ὧν ἀναβαίνουν εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ τεύχους ὀμαλότητα. Σημειωτέον ὅμως ὅτι ἡ περιγραφή αὕτη ἀρμόζει εἰς τὸ κάλλιστον μόνον αὐτοῦ μέρος.

Πλησίον ἐκάστης τῶν πυλῶν τοῦ τεύχους, ὅσας ὁ ἱεραπόστολος διέβη, εὗρηκε πολιν ἢ μεγάλην κωμόπολιν. Παρὰ μίαν τῶν κυριωτέρων πυλῶν, ἥτις ἀνοίγει ἐπὶ τοῦ πρὸς τὴν Ἰνδιάν δρόμου, εὗρίσκεται τοποθετημένη ἡ Σινιγγφοῦ, πόλις παμμεγίστη καὶ πολυανθρωποτάτη, τὴν ὁποίαν κατ' ἐπανάληψιν ἐπεσκέψθησαν οἱ ἱεραπόστολοι. Οἱ Ἰησοῦται πατέρες, ὁ Ἀλβέρτος Δορβίλλης καὶ ὁ Γροῦβερς, ἐστάθησαν ἐνταῦθα τριάκοντα ἡμέρας, ἔλαβον δὲ περιστῆν εὐκαιρίαν νὰ ἐξετάσωσι τὸ μέγα τεῖχος κατὰ τὸ μέρος τοῦτο τῆς χώρας. Περιέγραψαν δ' αὐτὸ ὡς τοσοῦτον πλάτους, ὥστε ἐξ ἱππεῖς κατὰ μέτωπον τεταγμένοι ἡμποροῦν νὰ δράμωσιν ἱπποδρομίαν ἐπ' αὐτοῦ χωρὶς δυσκολίαν πρὸς ἀλλήλους· καὶ ἐντεῦθεν, ἐξακολουθοῦν, 'τὸ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ τεύχους ἰσάδιον συχνάζεται παραπολὺ ἀπὸ τοὺς πολίτας τῆς Σινιγγφοῦ, καὶ διὰ τὴν τοῦ ἀέρος ἀπόλαυσιν, ὅστις πνέει ὑγιεινότετος καὶ τερπνότετος ἀπὸ τὰς παρακειμένας ἐρήμους, καὶ διὰ τὴν ἐκτέλεσιν διαφόρων παιγνίων καὶ γυμνασμάτων πρὸς ἀνεσιν καὶ ἀναψυχὴν τοῦ νοός· καθότι τοσοῦτον ὕψος ἔχουσι τὰ τεῖχη, ὥστε ἀσμένως καταφεύγουν εἰς αὐτὰ οἱ κάτοικοι νὰ χαρῶσιν τὴν τῶν ἐξοχῶν θέαν, ἥτις πανταχόθεν εἶναι καθαρωτάτη καὶ ἐκτεταμένη, καὶ ὑπερβολῇ εὐάρεστος· προσέτι δὲ, καὶ αἱ εἰς τὰ τεῖχη φέρουσαι κλίμακες εἶναι πλατεῖαι καὶ ἀρμόδια.' Ἐπὶ τῶν τειχῶν τούτων, μᾶς βεβαιοῦν οἱ αὐτοὶ οὗτοι ἄνδρες, δύναται τις δεκαοκτὴ ἡμέρας νὰ ἐξακολουθῇ ὁδοιπορεῖν, ὁρμώμενος ἀπὸ τὴν πλησίον τῆς Σινιγγφοῦ πύλην, καὶ ἐφιστάμενος εἰς ἄλλην πύλην παρὰ τὴν πόλιν Σουκιέν· πολλοὶ δὲ περιηγηταί, ἐξ ἀπλῆς περιεργείας, τὴν ἄδειαν λαβόντες τοῦ διοικητοῦ τῆς Σινιγγφοῦ, καὶ προμηθευθέντες ἀπὸ ζωοτροφίας, ἐξετέλεσαν τὴν ἐπὶ τῶν τειχῶν ὁδοιπορίαν ταύτην. Περιγράφουσι δὲ τὴν ἔσω τοῦ τεύχους χώραν ὡς τὰ μέγιστα πολλαχοῦ διαφέρουσιν ἀπὸ τὴν ἔξω· ἐκ τῶν πύργων καὶ τῶν ἐπάλλξεων, τὰ ὁποῖα συνεχῶς ἐκάλυπτον τοὺς ὑψηλοτάτους βράχους, βλέποντες εἰς τὰ κάτω οἱ περιηγηταὶ οὗτοι, ἐθεώρουν ἐξ ἐνὸς μέρους καλλιεργημένην καὶ πολυάνθρωπον ἑκτασιν, ἐξ ἄλλου δὲ πᾶσαν τὴν ἀγριότητα τῆς ἐρήμου, ἥτις ἐφαίνετο ὅτι οὐδέποτε εἶχε κατηθῇν ὑπὸ ἀνθρωπίνου ποδός, ἀλλ'

ἐπλεόναζεν ἀπὸ παντὸς εἶδους ἄγρια θηρία. Καὶ τοῦ τείχους αὐτοῦ ἡ θεωρία πρέπει νὰ κάμνη ἐξίσου ἰσχυρὰν ἐντύπωσιν, ἐνῶ βλέπει τις αὐτὸ διαπερνῶν πεδιάδα κατόπιν πεδιάδος, καὶ ὑπερβαῖνον ὑψηλότερα ὄρη, — τῶν πολυαρίθμων πύργων ἄλλου μὲν ὄντων ἀκεραίων, ἄλλου δὲ κρημνιζομένων, καὶ τῶν πλευρῶν τοῦ τείχους ποῦ μὲν ἐλευθέρων καὶ γυμνῶν, ποῦ δ' ἐσκιασμένων ἀπὸ ἔρποντα φυτὰ, ἢ ἐστεμμένων μὲ δένδρα εὐρωστα, βλαστάνοντα ἐκ τῶν εἰς τὸ κτίριον διαστημάτων ἢ ἐκ τῆς βάσεως τοῦ ὄλου κατὰ τὸ φαινόμενον ἐκτεινομένου ὡς νὰ ἤθελε περιζῶσιν τὴν σφαῖραν, ἢ ὡς νὰ μὴν εἶχε τέλος. Ἀρχαιοτῆς 2000 ἐτῶν πρέπει ν' αὐξάνῃ τὸ μεγαλεῖον καὶ τὸ σοβαρὸν τῆς ἐντυπώσεως.

Ἡ ταχύτης, καθ' ἣν ἐξετελέσθη τὸ ἔργον τοῦτο, εἶναι οὐχ ἥττον τοῦ τείχους αὐτοῦ ἐκπληκτική. Εἰς μίαν μόνον πενταετίαν λέγεται ὅτι ἐκτίσαν τὸ ὄλον πολλὰ ἔργα τῶν ἑκατομμύρια, τριῶν ἀνδρῶν ἐξ ἑκάστης δεκάδος ἀγγαρευθέντων ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος διὰ τὴν ἐκτέλεσίν του. Ἐτελειώθη δὲ 205 ἔτη πρὸ Χριστοῦ γενέσεως.

ΑΠΟΔΕΙΞΕΙΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ.

Ἀριθ. 10. Μέρος Β'.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΕΝΑΡΓΕΙΑ.

ΕΜΠΟΡΕΙΣ δὲ καὶ νὰ παρατηρήσῃς ὅτι τὰ ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ καὶ τῶν Ἀποστόλων αὐτοῦ διδασκόμενα ἠθικὰ χρῆμα δὲν ἦσαν τοιαῦτα, ὅποια νὰ ἐφελκύσωσι τοὺς ἀκροατάς. Οἱ Ἰουδαῖοι, σεμνυνόμενοι ὡς ὁ τοῦ Ὑψίστου ἅγιος καὶ περιόσιος λαὸς, ἐβλεπον ὡς ἀκαθάρτους καὶ ἀπερίμμελους τοὺς Ἑθνηκοὺς, ἐμίσουν δὲ μάλιστα καὶ περιεφρόνουν τοὺς Σαμαρείτας. Ὅχι ὀλιγώτερον ὑψηλοφρόνουν οἱ Ῥωμαῖοι διὰ τὴν πολεμικὴν δόξαν καὶ τὴν πολιτικὴν αὐτῶν δύναμιν· οἱ δ' Ἕλληνες διὰ τὴν σοφίαν καὶ τὸν ἐξουγενισμόν των. Πάντες δὲ ἦσαν ζηλότυποι διὰ τὴν δόξαν, καὶ τὸ μέγεθος, καὶ τὴν ὑπεροχὴν, ἑκάστος τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος. Εἰς οὐδένα τούτων ἤρεσκεν ἡ διδασκαλία ν' ἀγαπῶσι τοὺς ἐχθρούς των, ν' ἀποδίδωσι καλὸν ἀντὶ κακοῦ, νὰ ταπεινοφρονῶσι καὶ νὰ συγχωρῶσι· νὰ ὑπομένωσι διωγμούς· νὰ ἦναι πρᾶοι καὶ πρὸς ὄλους εὐμενεῖς· καὶ τελευταῖον, νὰ θεωρῶσι παντὸς γένους καὶ πάσης τάξεως ἀνθρώπους ἰσοτίμους ἐνώπιον τοῦ Εὐαγγελίου, ὅπου οὐκ ἔστι Ἕλλην καὶ Ἰουδαῖος· βάρβαρος, Σκύθης· δοῦλος, ἐλεύθερος. (Κολοσ. γ'. 11.) Προσέτι, ἐπειδὴ πνεῦμα πατριαστικὸν ἐκυρίευσεν τοὺς Ἰουδαίους, ἔπρεπε κατὰ φυσικὸν λόγον, ἂν μὲν ἦτον ἐνθουσιαστής ὁ Χριστὸς, νὰ προσκολληθῇ εἰς μίαν τῶν δύο μεγάλων αἱρέσεων, εἰς τοὺς Φαρισαίους ἢ τοὺς Σαδδουκαίους· ἂν δὲ ἦτο πανοῦργος λαοπλάνος, νὰ ζητήσῃ ἀμφοτέρων τὴν εὐνοίαν, κολακεύων ποτὲ μὲν τοὺς ποτὲ δ' ἐκείνους, καὶ θεραπεύων ἑκαστον κόμμα διὰ τῆς στηλιτεύσεως τῶν τοῦ ἄλλου ἐλαττωμάτων. Ἀλλ' ἐκ τοῦ ἐναντίου, ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰς πρὸς ἑκαστον κόμμα ὁμιλίας του ἐκθέτει τὰ ἴδια ἑαυτῶν ἐλαττώματα, (Λουκ. ια'. 42, κτλ. κ'. 27.) αὐτὸ δὲ τοῦτο πράττει καὶ ὡς πρὸς

τοὺς Ἰουδαίους καὶ Σαμαρείτας, (Λουκ. ι'. 33· δ'. 22.) Ταῦτα πάντα εἶναι μὲν ἄξια διδασκάλου θεοῦ ἀπσταλμένου, πάντῃ δὲ διάφορα ἀπ' ὃ ἡδυνάτο τις νὰ ἐλπίσῃ ἀπὸ φιλοῦς ἀνθρωπίνους διδασκάλους.

Πάλιν· ἐὰν στοχασθῇς τὴν φράσιν τῶν ἱστορικῶν βιβλίων τῆς Καινῆς Διαθήκης, (τῶν τεσσάρων Εὐαγγελίων καὶ τῶν Πράξεων), θέλεις παρατηρήσῃς ὅτι οὔτε τὰ θαύματα οὔτε τὰ πάθη τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Ἀποστόλων ἐκθέτονται κομπαστικῶς, ἢ εὐγλώττως περιγράφονται, ὡς φυσικὰ ἤθελον πράξῃν οἱ ἐπιθυμοῦντες σφοδρῶς νὰ συγκινήσωσι τὸν ἀναγνώστην. Κάμμία προσπάθεια δὲν γίνεται πρὸς διέγερσιν ἀπορίας, ἢ θαυμασμοῦ, ἢ συλλυπήσεως, ἢ ἀγανακτήσεως. Τίποτε, εἰς βραχυλογίαν, δὲν ὑπάρχει, ὅποιον ἤθελον ἀπαντήσῃν εἰς συγγραφεῖς, οἵτινες κατεγίνοντο νὰ συγκροτήσωσι τεράστιον τι διήγημα διὰ νὰ κινήσωσι τὰ αἰσθήματα καὶ τὴν φαντασίαν τῶν ἀνθρώπων. Τὰ θαυματουργήματα καὶ ἡ τοῦ Χριστοῦ ἥρωϊκὴ καρτερία ἱστοροῦνται ὅλα συντόμως, γαληνῶς, καὶ ξηρῶς, σχεδὸν δὲ μ' ἀδιάφορον ἀέρα, ὡς νὰ ἦσαν ἐκ τῶν καθ' ἡμέραν γινομένων, καὶ πασιδὴλα εἰς τοὺς ἀναγνώστας. Τοῦτο δὲ ἀληθὺς εἶναι ἐν ἰσχυρὸν δεῖγμα ὅτι οἱ ἀναγνώσται, πρὸς οὓς ἀπετείνοντο τὰ Εὐαγγέλια, — οἱ πρῶτοι Χριστιανοί, — ἦσαν τῶντι (ὡς τὰ βιβλία αὐτὰ μᾶς δίδουν νὰ ἐννοήσωμεν) προσοικειωμένοι μὲ τὰ πράγματα ταῦτα· ἐν βραχυλογίᾳ, ὅτι οἱ διωγμοὶ καὶ τὰ σημεῖα τῶν Ἀποστόλων ἦσαν, κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους καὶ τόπους, κοινὰ καὶ πασιγνώστα.

Πρέπει δὲ καὶ νὰ παρατηρήσῃς μετὰ πόσης εἰλικρινοῦς ἀπλότητος περιγράφουν οἱ τῆς Νέας Διαθήκης συγγραφεῖς τὰς ἀδυναμίας καὶ τὰ ἐλαττώματα τῶν μαθητῶν, χωρὶς ἐξαιρέσεων οὐδὲ τῶν ἐπισημοτέρων Ἀποστόλων. Ἡ τῆς καρδίας αὐτῶν βραδύτης (τουτέστι, νωθρότης διανοητικὴ) ἢ εἰς τὸν Κύριον αὐτῶν ὀλιγοπιστία, ἢ κοσμικὴ φιλοδοξία, καὶ ἡ μεταξύ ἑαυτῶν ζηλοτυπία, μνημονεύονται ἀσυστόλως, καὶ τόσον ἐλευθέρως, ὅσον τὰ ἐλαττώματα τῶν ἐχθρῶν των.

Τοῦτο, ὡς καὶ τινα ἐκ τῶν ἄλλων τὰ ὁποῖα ἀνεφέραμεν, ἤθελον εἶσθαι πολὺ ἀξιοσημείωτον, ἂν εὕρισκετο εἰς ἐν ὁποιοῦνδήποτε βιβλίον· ἀλλὰ γίνεται πολὺ μᾶλλον τοιοῦτον, ὅποταν στοχασθῇς ὅτι ὁ αὐτὸς χαράκτηρ διατρέχει ἅπαντα τὰ εἰκασίαις πτὰ βιβλία τῆς Νέας Διαθήκης, — βιβλία διάφορα τὸ εἶδος, διαφόρων ἐποχῶν, καὶ ὀκτὼ διαφόρων συγγραφῶν. Ἀσφαλῶς ἐμπορεῖς νὰ ζητήσῃς παρ' ὁποιοῦνδήποτε ἀπίστον νὰ σε δείξῃ τὸν αὐτὸν ἢ τὸν ἡμισυν ἀριθμὸν συγγραφῶν ὑπὲρ κόμματος, πατρίδας, ἢ συστήματος τινός, ὅλων, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐξαιρέσεως, συγγραφάντων μὲ τὴν αὐτὴν σεμνὴν ἀπλότητα, καὶ χωρὶς τινος ἐπιχειρήσεως νὰ δικαιολογήσωσιν, ἢ νὰ ὑψώσωσι, καὶ νὰ ἐπιδείξωσιν ἑαυτούς.

Κατὰ τοῦτο, καὶ κατ' ἄλλα πολλὰ, καὶ ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία καὶ αἱ Χριστιανικαὶ Γραφαὶ εἶναι πάντῃ ἀνόμοιαι μ' ὅ,τι ἤθελον εἶσθαι, ἂν εἶχον προέλθειν ἐξ